

## Ski utstyr – stor utvikling de siste 100 årene

På begynnelsen av 1900 tallet, var man bare sett på som en god skiløper hvis man utmerket seg i ski grenen kombinert. Man skulle være modig nok til å hoppe i en stor hoppbakke med stil, samtidig som man skulle være utholdende i skiløypa. Man var ikke en hel skiløper hvis man ikke kunne allsidighetens kunst.

Skiene man brukte til skisport på den tida, var de samme, uansett om de skulle hoppe langt på dem eller gå fort i skiløypa!



Skiene var tunge tidlig på 1900 tallet. Hvis vi tenker på hva en langrenn ski veier i dag, så veide en skistav de brukte like mye den gangen. Og bare en enkelt ski veide rundt 4 kg. Det må virkelig ha vært tungt å være skiløper den gangen! I dag så bruker vi for det meste et annet materiale enn de gjorde den gang. I stedet for å høvle ski ut av treplanker, så lager vi de fleste skiene i glassfiber nå.

Det er ikke bare skiene som har forandret seg til å bli lettere. Vi har også fått hjelpemidler til å styre skiene bedre.



Det var mange som prøvde å lage gode bindinger på begynnelsen av 1900 tallet, og det ga resultater. Vi fikk bindinger som ble mer holdbare og lettere å justere. Bindingene ble lettere å stramme, og det ble derfor enklere å få skistøvlene til å passe skikkelig i bindingene. Når støvel og binding passet bedre sammen, så ble det også lettere å styre skien til den retningen man ville.

Det er ikke bare bindingen som avgjør hvordan man klarer å styre skiene sine. Man må selvfølgelig svinge med kroppen sin også, og så er det en ting til som er viktig: Ski støvlene.

Ski støvlene har gått fra å være tøfler til å bli to steinharde giganter på føttene. I dag skifter vi sko alt ettersom vi skal gå langrenn klassisk, fristil, gå på fjelltur, kjøre telemark, kjøre slalåm, - og sikkert ennå flere ganger så skifter vi skistøvler.

Langrenn skoene vi bruker i dag, er ikke så veldig stive, og det er fordi de er lagd til å gå fort bortover.

Skal vi svinge i alpin bakkene så har vi helt andre støvler på oss. Det er nemlig ikke så lenge siden det kom stive plaststøvler til for eksempel telemark kjøring, og det har gjort at det er mye lettere å svinge i bakkene. Tenk, i gamle dager så brukte folk tynt ku skinn til å sy seg ski sko. Og disse skoene klarte de faktisk å svinge med i bratte nedoverbakker.



For å få skiene til å gli bedre, ble det brukt blant annet tretjære blandet med mange forskjellige rare ting før 1900 tallet. Furutjære ble for eksempel blandet med voks fra hvaler, olje frå grantrær og kamfer.

Senere ble ski smøringen lagd med metall pulver, som for eksempel bronsepulver.

Kvae frå trær, bivoks, talg, kulltjære og parafinvoks har også vært innholdet i skismøring.

Det har med andre ord vært lagd mange forskjellige mikser med skismøring opp i gjennom årene. Det var ikke alle som vil si hva de puttet i smøringen de lagde, eller hvordan de smurte det på. Slik er det i dag også. Det er fordi de vil beholde hemmelighetene sine. Hemmeligheten om hvordan de klarer å få skiene til å feste i oppover bakker, mens de glir godt i nedover bakker.

Den store framgangen hos ski løperne de siste 100 årene, har gått hånd i hånd med utvikling av nytt ski utstyr. Hver gang en ny ski gren ble født, så krevde det at det ble lagd utstyr som passet til nettopp den ski grenen. Slik har det alltid vært så lenge vi har gått på ski, og slik vil det heldigvis fortsette å være.

Vi vil gjerne gå fortere og kjøre bedre på ski, og da er det noen kloke hoder som prøver ut nye måter å få utstyret til å fungere ennå bedre. Det er de gode til, og hvert år kommer det nye variasjoner og modeller av ski utstyr. – Til glede for oss som elsker å ha ski på bena.

## Litteraturliste

### Bøker:

Breili M., og Schjelderup T., (1982), 100 år med ski på beina, *Dreyers Forlag i samarbeide med Foreningen for skiidrettens fremme*

Bø O., (1992), På ski gjennom historia, *Det norske samlaget*

Huntford R., (2006), To planker og en lidenskap – skiløpingens historie, *Aschehoug*

### Bilder:

<http://www.asnes.com/ShopProduct.aspx?id=1>

[http://www.miljolare.no/data/ut/album/?al\\_id=2764&a\\_id=718281](http://www.miljolare.no/data/ut/album/?al_id=2764&a_id=718281)

[http://www.swixsport.com/eway/default.aspx?pid=278&trg=MainContent\\_6179&MainContent\\_6179=6117:0:24,2655&Left\\_6108=5918:38210](http://www.swixsport.com/eway/default.aspx?pid=278&trg=MainContent_6179&MainContent_6179=6117:0:24,2655&Left_6108=5918:38210)

<http://www.vest-telemark.museum.no/>